ปัญหาและความต้องการบริการให้การปรึกษาของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

Problems And Needs Relating to Counseling Service for Nurse Students of Faculty of Nursing Princess of Naradhiwas University

มุสลินท์ โต๊ะกานิ, พย.ม. (Muslin Tohkani,MNS)[1]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการด้านบริการคำปรึกษาของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตและนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) จำนวน 403 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย คือ แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการบริการให้การปรึกษาของนักศึกษา ด้านวิชาการ ด้านส่วนตัว ด้านสังคม ด้านจริยธรรม หาความเที่ยงของเครื่องมือโดยวิธีครอนบาคแอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มีปัญหาการเรียนภาคทฤษฎีเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ปัญหาในการสอบรายวิชา และปัญหาการเงิน ส่วนนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) มีปัญหาการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมากเป็นลำดับแรกเท่ากัน รองลงมาคือ ปัญหาการเงิน และปัญหาในการสอบรายวิชา

นอกจากนี้ พบว่า นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มีความต้องการบริการให้การปรึกษา ด้านวิชาการ ด้านส่วนตัว ด้านสังคม และด้านจริยธรรม อยู่ในระดับมาก ส่วนนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) มีความต้องการบริการให้การปรึกษา ด้านวิชาการ ด้านส่วนตัวและด้านจริยธรรม อยู่ในระดับมาก และด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง

การศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ในการจัดบริการให้การปรึกษาให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของนักศึกษาอย่างแท้จริง เพื่อพัฒนาให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ต่อไป

คำสำคัญ: ความต้องการ บริการให้การปรึกษา นักศึกษาพยาบาล

[1] อาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

ABSTRACT

The purposes of this survey were to find problems and needs relating to counseling service to student nurses, provides by Faculty of nursing, Princess of Naradhiwas University. Subjects were 403 nursing students in 2 nursing programs, the 4 years nursing science program and the 2 years continuing education program. Instrument in this study were problems and needs relating to counseling service questionnaire. This scale has good internal consistency (Cronbach's alpha values were 0.94). The obtained data were analysed for frequency, percentage, mean and standard deviation.

The study reviewed that the student nurses in 4 years nursing program has problems relating to activities in teaching and learning,examination and financial respectively, while the student nurses in 2 years continuing education program has problems relating to activities in teaching and learning particularly in practicum and other problems are financial and problems related to examination. The 4 years student nurses program and the 2 years student nurses need counseling relating to academic, personal social and ethic at high level, The 2 years student nurses needs counseling in social area was moderate level .

This finding of the study suggest that should be provide counseling service congruent with actuality of problems and needs concerning counseling service in order to facilitate them to be nurse professional as according to intention of Faculty of nursing, Princes of Naradhiwas University.

Keywords: Needs, Counseling service, Student nurses

บทนำ

การศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ เป็นระบบการศึกษาที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวลและความตึงเครียดต่อนักศึกษาได้สูง ผู้ที่เรียนในสาขาวิชาชีพพยาบาลจะต้องมีพื้นฐานความรู้อย่างดี มีความอดทน เสียสละ เนื่องจากเป็นวิชาชีพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับชีวิตและความปลอดภัยของผู้ที่มาขอรับบริการ โดยในการเรียนมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่ต้องฝึกนักศึกษาให้การพยาบาลผู้ป่วยในสถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วยทั้งเวรเช้า บ่าย ดึก และการเผชิญกับสภาพการณ์ต่างๆ ที่ต้องอาศัยการตัดสินใจและทักษะต่างๆรวมทั้งต้องฝึกฝนการทำงานร่วมกับบุคลากรในทีมสุขภาพ เพื่อให้ได้บัณฑิตทางการพยาบาลที่พึงประสงค์ ดังนั้นนักศึกษาพยาบาลจึงต้องมีการปรับตัวต่อความเครียดจากการเรียน และการที่ต้องเข้ามารับผิดชอบกับชีวิต ความเจ็บป่วยในขณะที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายนี้ ล้วนก่อให้เกิดปัญหากับนักศึกษาพยาบาลได้ทั้งสิ้น

สถาบันอุดมศึกษาจึงมีภารกิจหลักในการป้องกันการเกิดปัญหา และช่วยเหลือนักศึกษาที่ประสบกับปัญหาดังกล่าว เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักศึกษาดังปรัชญาของคณะพยาบาลศาสตร์ที่ว่า "บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถทางวิชาการ และทักษะในวิชาชีพโดยเน้นคุณธรรมนำความรู้และเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคมและสร้างความสมานฉันท์เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ" การจัดบริการให้การปรึกษาแก่นักศึกษานั้นเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่สำคัญยิ่ง ต่อการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษา เพื่อให้ความช่วยเหลือนักศึกษาในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านส่วนตัว ด้านสังคม และด้านจริยธรรม รวมถึงบริการอื่นๆ เพื่อมุ่งสร้างเสริมให้นักศึกษามีคุณภาพเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน มีทักษะการดำเนินชีวิต มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรม จริยธรรม รู้จักการเรียนรู้เชิงพหุปัญญา รู้จักคิด ตัดสินใจแก้ปัญหาในช่วงวิกฤต วางแผนการศึกษาต่อและพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ รวมทั้งการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ตลอดจนสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์พร้อม และมีคุณภาพอย่างแท้จริง สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่เล็งเห็นความสำคัญของการจัดบริการให้การปรึกษาแก่นักศึกษา โดยกำหนดเป็นเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร ที่เป็นตัวชี้วัดที่สำคัญในการประเมินคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา

ผลการศึกษาทำให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง สามารถนำมาเป็นแนวทางในการจัดบริการให้การปรึกษาที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการบริการให้การปรึกษาของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ในด้านวิชาการ ด้านส่วนตัว ด้านสังคม และด้านจริยธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปัญหาและความต้องการบริการให้การปรึกษาของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ในด้านวิชาการ ด้านส่วนตัว ด้านสังคม และด้านจริยธรรม

กลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตและนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) จำนวน 403 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของนักศึกษาพยาบาลและการบริการให้การปรึกษาในสถาบันอุดมศึกษา และได้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการให้การปรึกษา และตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coeffiency) ได้ค่า 0.94 ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

- ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา
- สภาพปัญหาของนักศึกษา
- ความต้องการบริการให้การปรึกษาของนักศึกษา ด้านวิชาการ ด้านส่วนตัว ด้านสังคมและด้านจริยธรรม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

มีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

1.ผู้วิจัยเข้าพบนักศึกษาในแต่ละชั้นปี ของแต่ละหลักสูตร เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

2.ผู้วิจัยอธิบายรายละเอียดในการตอบแบบสอบถามและรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้อง โดยนำแบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์ครบถ้วนไปวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาคำนวณค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา พบว่า ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.5 รองลงมาเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3, 1และ 4 คิดเป็นร้อยละ 24.1, 23.6และ 4.6 ตามลำดับ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.2 เมื่อพิจารณาในแต่ละหลักสูตรพบว่า นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ถึงร้อยละ 91.1 มีอายุเฉลี่ย 19.47 ปี (Mean = 19.47 ปี SD= 1.09 , Min = 17 ปี Max = 22 ปี) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ82.7 จำนวนพี่น้อง 1 – 3 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3 โดยส่วนใหญ่เป็นบุตรคนแรก ร้อยละ 39.7 และมีภูมิลำเนาเดิม อยู่ในจังหวัดนราธิวาส ร้อยละ 58.9 รายได้ของครอบครัวอยู่ในช่วง 5,001 – 10,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 43.3 และเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาลส่วนใหญ่เลือกเรียนด้วยตนเอง ถึงร้อยละ 69.8 รองลงมาเป็น ความประสงค์ของผู้ปกครอง และเหตุผลด้าน เศรษฐกิจคิดเป็น

ร้อยละ 31 และร้อยละ 2.3 ตามลำดับ

ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) พบว่า ทุกคนเป็นเพศหญิง ร้อยละ 100 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 25 – 35 ปี ร้อยละ 46.7 (Mean = 38.60 ปี SD= 7.82 , Min = 29 ปี Max = 52 ปี) นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ57.8 มีจำนวนพี่น้อง 4 – 6 คน คิดเป็นร้อยละ 40 โดยส่วนใหญ่เป็นบุตรลำดับอื่นๆ ร้อยละ 37.7 มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในจังหวัดปัตตานี ร้อยละ 37.8 มีรายได้ของครอบครัวมากกว่า 20,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 46.7 และเหตุผลในการเลือกเรียนวิชาชีพพยาบาล ส่วนใหญ่นักศึกษาต้องการพัฒนาตนเอง ถึงร้อยละ 93.3 รองลงมาเป็นเหตุผลด้านค่าตอบแทน/เงินเดือน คิดเป็นร้อยละ 37.8

สภาพปัญหาของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ส่วนใหญ่มีปัญหาการเรียนภาคทฤษฎีเป็นลำดับแรก คิดเป็นร้อยละ 69.6 รองลงมาคือ ปัญหาในการสอบรายวิชา และปัญหาการเงิน คิดเป็น ร้อยละ 57.8 และ 47.5 เมื่อพิจารณาในแต่ละชั้นปี พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีปัญหาการเรียนภาคทฤษฎีเป็นลำดับแรก คิดเป็นร้อยละ 58.9 รองลงมาคือ ปัญหาการเงิน และปัญหาในการสอบรายวิชา คิดเป็นร้อยละ 50.5 และ 49.5 ตามลำดับ ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีปัญหาการเรียนภาคทฤษฎีเป็นลำดับแรก คิดเป็นร้อยละ 79.4 รองลงมาคือ ปัญหาในการสอบรายวิชา และปัญหาการเงิน ร้อยละ78.5 และ 46.7 ตามลำดับ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีปัญหาการเรียนภาคทฤษฎีเป็นลำดับแรก คิดเป็นร้อยละ 63.9 รองลงมาคือ ปัญหาการเรียนภาคปฏิบัติ และปัญหาในการสอบรายวิชา ร้อยละ 55.7 และ 51.5 ตามลำดับ และพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีปัญหาการเรียนภาคทฤษฎีเป็นลำดับแรก คิดเป็นร้อยละ 78.0 รองลงมา คือ ปัญหาการเรียนภาคปฏิบัติและปัญหาการเงิน คิดเป็น ร้อยละ 55.9 และ 52.5

ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) พบว่า นักศึกษา มีปัญหาการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมากเป็นลำดับแรก คิดเป็นร้อยละ 64.4 เท่ากัน รองลงมา คือ ปัญหาการเงิน คิดเป็นร้อยละ 53.3 และปัญหาในการสอบรายวิชา คิดเป็นร้อยละ 35.6

ตาราง 1 จำนวน ร้อยละ ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต จำแนกตามสภาพปัญหา (N = 358)

สภาพปัญหา	หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต									
	ชั้นปีที่ 1 (n = 95)		ชั้นปีที่ 2 (n = 107)		ชั้นปีที่ 3 (n = 97)		ชั้นปีที่ 4 (n = 59)		รวมทุกชั้นปี (n = 358)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาการเรียนภาคทฤษฎี	56	58.9	85	79.4	62	63.9	46	78.0	249	69.6
ปัญหาการเรียนภาคปฏิบัติ	23	24.2	31	29.0	54	55.7	33	55.9	207	39.4
ปัญหาในการสอบรายวิชา	47	49.5	84	78.5	50	51.5	26	44.1	207	57.8
ปัญหาครอบครัว	2	2.1	2	1.9	2	2.1	2	3.4	8	2.2
ปัญหาการคบเพื่อน	5	5.3	17	15.9	6	6.2	5	8.5	33	9.2
ปัญหาการเงิน	48	50.5	50	46.7	41	42.3	31	52.5	170	47.5
ปัญหาสุขภาพ	24	25.3	12	11.2	25	25.8	8	13.6	69	19.3
ปัญหาทางอารมณ์	21	22.1	14	13.1	26	26.8	10	16.9	71	19.8
ปัญหาความรัก	7	7.4	14	13.1	13	13.4	10	16.9	44	12.3
ปัญหาอื่น ๆ	1	1.1	1	0.9	-	-	1	1.7	3	0.8

ตาราง 2 จำนวน ร้อยละ ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) จำแนกตามสภาพปัญหา (n = 45)

สภาพปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาการเรียนภาคทฤษฎี	29	64.4
ปัญหาการเรียนภาคปฏิบัติ	29	64.4
ปัญหาในการสอบรายวิชา	16	35.6
ปัญหาครอบครัว	3	6.7
ปัญหาการคบเพื่อน	2	4.4
ปัญหาการเงิน	24	53.3
ปัญหาสุขภาพ	10	22.2
ปัญหาทางอารมณ์	8	17.8
ปัญหาความรัก	1	2.2
ปัญหาอื่น ๆ	4	8.9

ความต้องการบริการให้การปรึกษา

นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์มีความต้องการบริการให้การปรึกษาทุกด้านและบริการอื่นๆ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความต้องการบริการให้การปรึกษาด้านวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ =4.44, SD = 0.48)

นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ (ต่อเนื่อง 2 ปี) ต้องการบริการให้การปรึกษาด้านวิชาการ ด้านส่วนตัวด้านจริยธรรม และบริการอื่นๆ อยู่ในระดับมาก ด้านวิชาการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.03,SD = 0.48) ส่วนด้านสังคมมีความต้องการบริการอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด($\overline{X}$ =3.47, SD = 0.55)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการบริการให้การปรึกษาด้านวิชาการ ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ จำแนกตามรายด้าน (n = 358)

ความต้องการบริการ	หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต														
	ชั้นปีที่ 1 (n = 95)			ชั้นปีที่ 2 (n = 107)			ชั้นปีที่ 3 (n = 97)			ชั้นปีที่ 4 (n = 59)			รวมทุกชั้นปี (n = 358)		
	$\overline{X}$	SD	ระดับ	$\overline{X}$	SD	ระดับ	$\overline{X}$	SD	ระดับ	$\overline{X}$	SD	ระดับ	$\overline{X}$	SD	ระดับ
ด้านวิชาการ	4.55	0.39	มากที่สุด	4.56	0.46	มากที่สุด	4.28	0.48	มาก	4.31	0.57	มาก	4.44	0.48	มาก
ด้านส่วนตัว	4.35	0.48	มาก	4.33	0.53	มาก	4.03	0.62	มาก	4.31	0.57	มาก	4.20	0.60	มาก
ด้านสังคม	4.27	0.54	มาก	4.25	0.57	มาก	3.95	0.61	มาก	4.01	0.68	มาก	4.13	0.61	มาก
ด้านจริยธรรม	4.53	0.54	มากที่สุด	4.52	0.59	มากที่สุด	4.10	0.71	มาก	4.06	0.82	มาก	4.33	0.68	มาก

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการบริการให้การปรึกษา ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ (ต่อเนื่อง 2 ปี) จำแนกตามรายด้าน (n = 45)

ความต้องการบริการ	$\overline{X}$	SD	ระดับ
ด้านวิชาการ	4.03	0.48	มาก
ด้านส่วนตัว	3.57	0.62	มาก
ด้านสังคม	3.47	0.55	ปานกลาง
ด้านจริยธรรม	3.69	0.84	มาก

อภิปรายผล

นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ส่วนใหญ่มีปัญหาการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมากเป็นลำดับแรก ซึ่งคล้ายคลึงกับการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ที่พบว่านักศึกษาพยาบาลมีปัญหาการเรียนเป็นลำดับแรกและเป็นปัญหาสำคัญที่สุด (อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย, 2529; พรรณวิภา บรรณเกียรติ, 2543) เนื่องจากปัญหาด้านการเรียนเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับนักศึกษาโดยตรง เพราะมีผลต่อการสำเร็จและการประกอบอาชีพในอนาคต จึงทำให้นักศึกษาพยาบาลรู้สึกว่าปัญหาการเรียนเป็นปัญหาที่มีความสำคัญเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะสภาพการ เรียนการสอนวิชาชีพพยาบาล เป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ และนักศึกษาพยาบาลจำเป็นต้องเรียนควบคู่กันไปทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติโดยนำองค์ความรู้ใน

ภาคทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการฝึกภาคปฏิบัติ และเพื่อให้มีประสบการณ์ทางการพยาบาลผู้ป่วย และในการเรียนภาคทฤษฎีของทุกชั้นปี ต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนโดยการสอบในแต่ละรายวิชา ปัญหาการสอบจึงเป็นปัญหาหนึ่งที่สำคัญที่พบเป็นลำดับต่อมา นอกจากนี้ นักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ มีปัญหาการเงิน เนื่องจากส่วนใหญ่รายได้ของครอบครัวอยู่ในช่วง 5,001 – 10,000 บาท/เดือน ซึ่งไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในระดับอุดมศึกษา ที่มีค่าใช้จ่ายสูงขึ้นทั้งในด้านการเรียน ค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ รวมถึงค่าใช้จ่ายส่วนตัว เนื่องจากนักศึกษากำลังอยู่ในช่วงวัยรุ่นมีการใช้จ่ายเกี่ยวกับเรื่องการแต่งตัว และเทคโนโลยีที่ทันสมัยซึ่งมีราคาสูง อีกทั้งค่านิยมของวัยรุ่นที่ยึดติดกับวัตถุนิยม จึงก่อให้เกิดปัญหาทางด้านการเงินขึ้น จึงพบว่า มีนักศึกษากู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาจากกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา กระทรวงการคลัง (กยศ.) เป็นจำนวนมาก คิดเป็นร้อยละ 67.04 ในขณะที่นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ (ต่อเนื่อง 2 ปี) ถึงแม้ว่าส่วนใหญ่มีรายได้ของครอบครัวมากกว่า 20,000 บาท/เดือน เนื่องจากได้รับเงินเดือนจากหน่วยงานต้นสังกัดในขณะกำลังศึกษาต่อ แต่ในขณะเดียวกันยังมีภาระหน้าที่ในการดูแลครอบครัว ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่นำมาใช้จ่ายในครอบครัวมากกว่าในการเรียน จึงมีปัญหาการเงินเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับการศึกษาปัญหาของนักศึกษาพยาบาลที่พบว่า ปัญหาด้านการเงินเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเครียด (วันเพ็ญ หวังวิวัฒน์เจริญ และ สาระ มุขดี, 2539)ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตและนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ (ต่อเนื่อง 2 ปี) มีความต้องการบริการให้การปรึกษาด้านวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ (อำไพวรรณ พุ่มศรีสวัสดิ์,2529; Ogston and Karen,1970) เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาพยาบาลจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการณ์ สังคม สิ่งแวดล้อมและนโยบายการสาธารณสุข และจะต้องผลิตบัณฑิตให้สามารถออกไปปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพตรงกับความต้องการของประเทศ(ปาหนัน บุญ-หลง, 2535) การจัดระบบการเรียนการสอนในวิชาชีพพยาบาลมีความแตกต่างไปจากวิชาชีพอื่น นักศึกษาจึงได้รับการปลูกฝังให้มีความตระหนักถึงความปลอดภัยของชีวิตมนุษย์ ทำให้นักศึกษาต้องปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ต้องมีความระมัดระวัง มีความรับผิดชอบสูงต่อตนเองและผู้อื่น โดยต้องรับผิดชอบต่อชีวิตผู้ป่วยเป็นอันดับแรก ดูแลป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดกับผู้ป่วยบางครั้งต้องตัดสินใจแก้ไขปัญหาและเหตุการณ์เฉพาะหน้าอย่างเร่งด่วน ต้องปฏิบัติงานตลอด 24 ชั่วโมง จากสภาวะดังกล่าวทำให้นักศึกษาพยาบาลเกิดความตึงเครียดมากได้ ดังนั้นนักศึกษาพยาบาลจึงมีความต้องการบริการให้การปรึกษาด้านวิชาการมากกว่าด้านอื่นๆ โดยเฉพาะมีความต้องการบริการให้การปรึกษาที่เกี่ยวกับการเตรียมตัวก่อนฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วย อยู่ในระดับมากที่สุดและเป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เช่นเดียวกับการศึกษาในนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (นันทวรรณ เภาจีน, 2530 ; จิตติมา ลัพธ์จิโรสกุล, 2534) นอกจากนี้ พบว่า นักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ มีความต้องการบริการให้การปรึกษาเกี่ยวกับข้อมูลการสอบขึ้นทะเบียนประกอบวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่จะประกอบวิชาชีพพยาบาลได้ถูกต้องตามกฎหมายนั้นจะต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพจากสภาการพยาบาล ซึ่งนักศึกษาพยาบาลทุกคนเมื่อสำเร็จการศึกษาต้องมีการสอบขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ จากสภาการพยาบาล

ความต้องการบริการให้การปรึกษาด้านส่วนตัวของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ อยู่ในระดับมาก และมีความต้องการบริการในข้อการผ่อนคลายความเครียดสูงที่สุด เนื่องจากสภาพการเรียนการสอนทางการพยาบาล ที่ต้องมีการเรียนการสอนทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในสถานการณ์จริง นักศึกษาต้องใช้เวลาค่อนข้างมากในการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ (เรมวล นันท์ศุภวัฒน์ และคณะ, 2530) ต้องฝึกปฏิบัติงานในการให้การพยาบาลผู้ป่วยทั้งในโรงพยาบาลและชุมชนจึงจำเป็นต้องเตรียมความรู้เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ ต้องทำงานร่วมกับบุคลากรหลายฝ่ายในทีมสุขภาพ ต้องฝึกปฏิบัติงานที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรค หากปฏิบัติไม่ถูกวิธี รวมทั้งต้องเผชิญกับความคาดหวังของผู้รับบริการ ครอบครัวและสังคมทั่วไป การเผชิญสถานการณ์ดังกล่าวล้วนคุกคามทำให้นักศึกษาเกิดความเครียดในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการเรียนวิชาชีพ-พยาบาลในสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน อาจก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสุขภาพจิตแก่นักศึกษาโดยทั่วไปเป็นอย่างมาก ประกอบกับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตอยู่ในช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้ง ทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เมื่อนักศึกษาเกิดความเครียด และมีปัญหาทางด้านจิตใจ หรือขาดสมาธิในการศึกษาเล่าเรียน จะทำให้ไม่สามารถทำการศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาลที่ผ่านมา พบว่านักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการปรับตัวด้านการเรียน แต่จากผลการศึกษาเกี่ยวกับระดับความเครียดของนักศึกษาพยาบาลในแต่ละสถาบันที่มีสภาพแวดล้อมเดียวกัน พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีระดับความเครียดแตกต่างกัน มีตั้งแต่ระดับความเครียดสูง (พรรณวดี ตันติศิรินทร์, ภัณฑิลา อิฐรัตน์ และ วรรณา นิวาสะวัต, 2541)ระดับความเครียดเล็กน้อยและมีความเครียดระดับต่ำ (รัชนีบูล เศรษฐภูมิรินทร์ และ จินตนา ตั้งวรพงษ์ชัย, 2541) จากการศึกษาแม้ว่าจะมีความเครียดที่ต่างกัน แต่สรุปได้ว่า นักศึกษาพยาบาลในทุกสถาบันมีความเครียดเกิดขึ้น ดังนั้นจึงทำให้นักศึกษาต้องการบริการให้การปรึกษาด้านส่วนตัวอยู่ในระดับมาก

นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตมีความต้องการบริการให้การปรึกษาด้านสังคมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อทักษะการพูดในที่ชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากงานการพยาบาลต้องให้บริการแก่บุคคลโดยไม่เลือกเชื้อชาติ เพศ อายุ อาชีพ สถานะเศรษฐกิจทางสังคม และสถานการณ์ซึ่งนักศึกษาต้อง มีความมั่นใจในตนเองในการให้บริการทางการพยาบาล โดยเฉพาะในปัจจุบันพยาบาลจะต้องเป็นผู้นำทางด้านสุขภาพ การให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วยและญาติรวมไปถึงชุมชนต่าง ๆ เพื่อให้มีสุขภาพดีทุกคน ฉะนั้น พยาบาลจึงต้องมีทักษะการพูดในชุมชน ด้วยเหตุนี้นักศึกษาพยาบาลจึงมีความต้องการบริการการปรึกษาเกี่ยวกับทักษะการพูดในที่ชุมชนมากกว่าบริการในข้ออื่นๆ

นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์(ต่อเนื่อง2ปี)มีความต้องการบริการให้การปรึกษาด้านสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษามีประสบการณ์ในการปฏิบัติการพยาบาลในระดับพยาบาลเทคนิคจึงมีความมั่นใจในตนเอง และจะมีการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของผู้มารับบริการประกอบกับอยู่ในวัย ผู้ใหญ่ที่มีการปรับตัวในด้านต่างๆได้ดี รู้จักการวางตัวในสังคมรวมถึงการสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นได้ดี แต่พบว่านักศึกษามีความต้องการบริการในข้อทักษะการพูดในที่ชุมชน อยู่ในระดับมาก และเป็น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อาจเนื่องจากในปัจจุบันระบบสุขภาพเน้นการสร้างมากกว่าซ่อม ดังนั้นบุคลากรสาธารณสุขจึงต้องเน้นให้บริการเชิงรุก โดยเฉพาะพยาบาลที่มีบทบาทในการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันปัญหาสุขภาพ จำเป็นต้องมีทักษะในการพูดในที่ชุมชนเพื่อให้ความรู้ คำแนะนำในการดูแลสุขภาพแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน

ความต้องการบริการให้การปรึกษาของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ ในด้านจริยธรรมอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 1 และ 2 มีความต้องการบริการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ให้บริการแก่มวลมนุษย์ตั้งแต่ก่อนเกิด เมื่อชีวิตกำเนิดขึ้นมี แก่และเจ็บตลอดจนวาระสุดท้ายของชีวิต พยาบาลจะให้การพยาบาลโดยเคารพใน ชีวิต เกียรติศักดิ์และสิทธิมนุษยชนโดยไม่คำนึงถึง สัญชาติ เชื้อชาติ ลัทธิ ศาสนา วรรณะ เพศ วัย ลัทธิการเมือง ฐานะและสถานภาพบุคคลในสังคม การพยายามช่วยเหลือดูแลชีวิตมนุษย์ถือเป็นหน้าที่สำคัญที่พยาบาลพึงกระทำดังนั้นผู้ประกอบวิชาชีพนี้ต้องเป็นผู้มีจริยธรรมดำรงชีวิตด้วยคุณธรรมตลอดมาจริยธรรมและพยาบาลจึงมีความสำคัญเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันการพัฒนาจริยธรรมเป็นสิ่งที่จำเป็น ดังนั้นนักศึกษาพยาบาลจึงต้องการบริการในด้านจริยธรรมอยู่ในระดับมากและมากที่สุดเพื่อพัฒนาจริยธรรมของตนเอง ให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดคุณลักษณะที่สำคัญของผู้จะดำรงวิชาชีพพยาบาลไว้ว่า ต้องเป็นผู้มีความเมตตากรุณา มีคุณธรรม จริยธรรม เพราะวิชาชีพพยาบาลเป็นการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ การตัดสินใจที่ผิดพลาดอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ป่วยในความรับผิดชอบจนถึงแก่ชีวิตได้ (อำพล จินดาวัฒนะ, 2540) หรืออาจก่อปัญหาเรื้อรังในเรื่องของสุขภาพที่จะต้องทำให้สูญเสียทั้งทรัพย์สินและเวลามากมาย และต้องเป็นพยาบาลที่สมบูรณ์แบบเป็นที่ยอมรับของสังคม แม้ว่านักศึกษาจะได้รับการปลูกฝังจริยธรรมจากสถาบันการศึกษาที่ผลิตบุคลากรทางการพยาบาลแล้วก็ตาม แต่นักศึกษายังต้องการพัฒนาตนเองให้เกิดความซาบซึ้งและเห็นความสำคัญและยึดมั่นเป็นหลักการปฏิบัติ ตรงตามสมรรถนะหลักของพยาบาลวิชาชีพและผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง ที่ว่า ปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีจริยธรรม ตามมาตรฐานและกฎหมายวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

นอกเหนือจากเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้น ความต้องการบริการให้การปรึกษาด้านจริยธรรมอยู่ในระดับมาก อาจมีปัจจัยมาจากประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรมที่นักศึกษาได้ประสบในขณะที่นักศึกษาฝึกภาคปฏิบัติ เนื่องจากวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่เกิดจากความสำนึกของจริยธรรมที่มนุษย์มีต่อกันและเป็นวิชาชีพที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ พยาบาลจึงถูกคาดหวังจากสังคมให้เป็นผู้มีจริยธรรมสูง เพราะการปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีจริยธรรมจะก่อให้เกิดผลดีต่อผู้ป่วยและครอบครัวโดยตรง แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีความซับซ้อนของปัญหาสุขภาพมากขึ้น ส่งผลทำ ให้เกิดปัญหาขัดแย้งทางจริยธรรม ในระบบสุขภาพ และสถานการณ์ที่เป็นความขัดแย้งทางจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลจึงมีแนวโน้มสูงขึ้นพยาบาลจึงต้องเผชิญกับประเด็นจริยธรรมที่ต้องใช้ความสามารถในการตัดสินใจเชิงจริยธรรม อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ประกอบกับความต้องการหรือจำนวนผู้รับบริการมีมากขึ้นในขณะที่จำนวนพยาบาลที่ ให้บริการสุขภาพมีจำนวนจำกัดส่งผล ให้มีข้อผิดพลาดในการปฏิบัติการพยาบาลมากขึ้น รวมทั้งความผิดพลาดของการ ให้บริการ

ทางการแพทย์จนเกิดกรณีฟ้องร้องของผู้เสียหายหลายรายจนทำให้สังคมได้รับรู้อย่างแพร่หลายจากสื่อสารมวลชนต่าง ๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ จากสถานการณ์ดังกล่าว จึงทำให้มีเสียงสะท้อนหรือเสียงวิพากษ์วิจารณ์พยาบาลในแง่ลบมากขึ้นซึ่งส่งผลทำให้ผู้รับบริการมีความตื่นตัวในการตรวจสอบคุณภาพการบริการ ด้านสุขภาพมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะจริยธรรมของผู้ให้บริการด้านสุขภาพ ซึ่งจากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนจริยธรรม ประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรม และวิธีแก้ไขประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรม ตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาล พบว่าประเด็นขัดแย้งทางจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลที่นักศึกษาพยาบาลประสบมากที่สุดได้แก่ การที่ทีมสุขภาพ แสดงกิริยาไม่สุภาพกับผู้ป่วยหรือญาติ และการที่ต้องดูแลผู้ป่วยทั้งที่กลัวว่าตนเองจะได้รับอันตราย (วารุณี มีเจริญ, 2548) จึงเห็นได้ว่าจากสภาพสังคมปัจจุบันที่การให้บริการด้านสุขภาพที่ซับซ้อนเพิ่มขึ้นนั้นพยาบาลจะต้องเผชิญกับ ปัญหาขัดแย้งทางจริยธรรมตั้งแต่ยังเป็นนักศึกษาพยาบาล การเตรียมความพร้อมของตัวเองด้านจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลจึงเป็นความต้องการที่อยู่ในระดับมาก เพื่อให้สามารถเผชิญกับปัญหาขัดแย้งทางจริยธรรม ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดบริการให้การปรึกษาแก่นักศึกษาและการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรจัดบริการให้การปรึกษาตามปัญหาและความต้องการของนักศึกษาอย่างแท้จริง เพื่อให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา สามารถพัฒนาให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ต่อไป โดยจัดบริการให้การปรึกษาให้ครบทั้งด้านวิชาการ ด้านส่วนตัว ด้านสังคม และด้านจริยธรรม โดยแต่ละด้านเน้นความต้องการของนักศึกษาเป็นหลัก และควรจัดบริการให้การปรึกษาแก่นักศึกษาทุกระดับชั้นปีอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชั้นปีที่ 1และ 2 ซึ่งเป็นชั้นปีที่นักศึกษาต้องปรับตัวอย่างมากในด้านวิชาการ ด้านส่วนตัว ด้านสังคม และด้านจริยธรรม

2. ด้านการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาติดตามผลการจัดบริการให้การปรึกษาตามปัญหาและความต้องการของนักศึกษา และศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อความต้องการบริการให้การปรึกษา รวมทั้งการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารที่มีต่อการจัดบริการให้การปรึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการจัดรูปแบบการบริการให้การปรึกษาแก่นักศึกษาพยาบาลต่อไป

รายการอ้างอิง

จิตติมา ลัพธ์จิโรสกุล. (2534). **ความต้องการบริการด้านกิจการนักศึกษาของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยภาคเหนือ สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นันทวรรณ เภาจีน. (2530). **ความต้องการกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์และวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปาหนัน บุญ-หลง. (2535). "หลักสูตรเน้นชุมชนกับแนวโน้มทางการศึกษาพยาบาล." **วารสารการศึกษาพยาบาล,**3(1), หน้า 22-27.

พรรณวดี ตันติศิรินทร์, ภัณฑิลา อิฐรัตน์ และวรรณา นิวาสะวัต. (2541).**การศึกษาความเครียด สาเหตุของความเครียดและพฤติกรรมเผชิญความเครียด ของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พรรณวิภา บรรณเกียรติ. (2543).**การสร้างวิชาทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาสุขภาพจิตของนักศึกษาพยาบาล.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รัชนีบูล เศรษฐภูมิรินทร์ และจินตนา ตั้งวรพงษ์ชัย. (2541).**ความเครียดของนักศึกษาพยาบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เรมวล นันท์ศุภวัฒน์ และคณะ.(2530).**ภาพลักษณ์พยาบาลวิชาชีพตามการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาล.** วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วันเพ็ญ หวังวิวัฒน์เจริญ และ สาระ มุขดี. (2539). "ความเครียดของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์." **วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย.**41(2),หน้า78-86.

วารุณี มีเจริญ. (2548). **การศึกษาสภาพการจัดการเรียนกาสอนจริยธรรมตามการับรู้ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี.** รายงานการวิจัย. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี.

อรพรรณ ลือบุญธวัชชัย. (2529). **เอกสารคำสอนวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช.** กรุงเทพฯ. คณะพยาบาลศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อำพล จินดาวัฒนะ.(2540)."แนวโน้มอนาคตของวิชาชีพการพยาบาล."**วารสารการศึกษาพยาบาล.**8(5),หน้า34-44.

อำไพวรรณ พุ่มศรีสวัสดิ์. (2529). **ปัญหาและความต้องการด้านกิจกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดลระดับปริญญาตรี ณ ศาลายา.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Ogston,Donale G., and Karen M.Ogston. (1970). "Counseling Student in Hospital School of Nursing." **The Canadian Nurse.** 66(4),p.52-53.